

Розділ III. Актуальні питання теорії і практики спеціальної освіти та соціальної роботи

УДК 378.013.42

Оксана Бартків

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

У статті проаналізовано зміст підготовки майбутніх соціальних працівників до мультидисциплінарної взаємодії. Відзначено, що однією з технологій сучасної соціально-педагогічної роботи є мультидисциплінарне ведення випадку, яке здійснює команда фахівців різних галузей, з метою надання допомоги клієнту та його оточенню у вирішенні проблем.

Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників передбачає формування у них системи знань, умінь і навичок міждисциплінарної командної роботи. Змістом навчальних дисциплін «Менеджмент соціальної роботи», «Система організації соціальних служб», «Соціальний супровід сім'ї», «Соціально-педагогічна робота з групами ризику», передбачено формування у майбутніх соціальних працівників умінь працювати в мультидисциплінарній команді та організувати її роботу; налагоджувати стабільні ділові контакти з фахівцями установ соціальної сфери, з представниками державних і недержавних структур. Охарактеризовано професійні якості, які мають бути сформовані у майбутніх соціальних працівників для успішної роботи в мультидисциплінарній команді.

***Ключові слова:** підготовка соціальних працівників, команда, мультидисциплінарна команда, мультидисциплінарне ведення випадку, зміст підготовки соціальних працівників до мультидисциплінарної взаємодії.*

Постановка проблеми. Для сучасного українського суспільства характерними є соціально-економічні та культурні перетворення, оновлення освітньої парадигми, що, в свою чергу, ставить принципово нові вимоги до професійної підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери. Майбутній соціальний працівник має бути готовий до реальної практичної діяльності з різними групами населення, володіти навичками самостійної роботи з професійного самовдосконалення й діяльності в команді; враховувати реальні умови соціального середовища, у якому здійснюється професійна діяльність. У зв'язку з цим актуалізується питання формування готовності майбутніх соціальних працівників до роботи в умовах інтеграції соціальних інститутів, взаємодії у вирішенні пріоритетних соціально-педагогічних питань.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Питанням професійної підготовки соціальних педагогів/працівників присвячені наукові доробки О. Безпалько, Р. Вайноли, Є. Дурманенко, Л. Завацької, І. Звереві, А. Капської, В. Петровича, Ж. Петрочко та ін. Науковцями висвітлено також окремі аспекти фахової діяльності соціального педагога/працівника: підготовка до організації освітньо-дозвіллевої діяльності учнівської молоді (С. Пащенко), професійної готовності до взаємодії з девіантними підлітками (М. Малькова, Т. Мартинюк), до роботи з громадськими та молодіжними організаціями (О. Лісовець), організації волонтерської роботи майбутніх соціальних педагогів в умовах вищого навчального закладу (З. Бондаренко, Н. Корпач) і т. п. Проте, на сучасному етапі розвитку української соціально-педагогічної роботи недостатньо досліджень, які б розкривали специфіку підготовки соціального працівника до співпраці суб'єктів соціальної роботи, до роботи в міждисциплінарній команді, оскільки саме така організація передбачає чіткий розподіл ролей, взаємодію різних структур, залучених до процесу.

Мета статті полягає в розкритті змісту професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи в міждисциплінарній команді.

Постановка наукової проблеми та її значення. На сьогодні є однією з технологій сучасної соціально-педагогічної роботи є мультидисциплінарне ведення випадку як комплекс заходів, які проводяться у тісній взаємодії єдиною командою фахівців, для досягнення спільних цілей щодо поліпшення якості життя клієнта, захисту його інтересів і прав. Ведення випадку («кейс-менеджмент») включає оцінку ситуації та потреб клієнта, визначення цілей та планування заходів задля їх досягнення, моніторинг та оцінювання результатів роботи [2, С. 7]. Кейс-менеджмент передбачає динамічну, чітко скоординовану, цілеспрямовану діяльність, що включає весь комплекс наявних в державі, суспільстві та оточенні особистості послуг, спрямованих на задоволення її потреб в підтримці, допомозі й супроводі. Варто зазначити, що кейс-менеджмент в соціально-педагогічній роботі тісно пов'язаний з таким фундаментальним поняттям як «соціальний випадок», під яким розуміємо не лише життєву ситуацію, яка викликана певними негативними обставинами, а й клієнта, його оточення – на вирішення проблем яких і спрямоване ведення випадку

Мультидисциплінарне ведення випадку командою фахівців апробовано в міжнародній практиці й визнано дієвим та економічно виправданим у роботі з найбільш дезадаптованими групами клієнтів. Його застосування дає змогу забезпечувати допомогу найуразливішим соціальним групам клієнтів і організовувати ефективно та злагожене надання такої допомоги як на рівні окремих організацій, так і цілих систем. Компетентна команда – головна умова надання якісних послуг групам ризику та отримання задоволення від роботи, тому що за такої організації можливо ефективно та швидко вирішувати однопланові завдання та проблеми.

У словниках поняття «команда» визначається як відносно невелика група осіб, об'єднаних спільними цілями, які мають високий рівень взаємозалежності [1]. Аналіз поглядів І. Іванової, Л. Тютті, Я. Юрків та ін. засвідчив, що команді властиві чітке усвідомлення завдань й узгодження цілей, що є запорукою успіху її роботи; функціонування за основними законами групи; цілеспрямований добір людей; інтелектуальна, організаційна і функціональна мобільність, здатність адекватно реагувати на зміну загальних завдань організації. Важлива роль у команді належить її соціальному працівнику як кейс-менеджеру, який координує роботу її учасників щодо вирішення актуальних завдань й досягнення мети, дбає про мікроклімат у ній, конструктивну взаємодію всередині команди та з зовнішнім середовищем [7; 9].

На думку Л. Тютті та І. Іванової, міждисциплінарна команда – це сукупність незалежних експертів з різних сфер трудової діяльності, робота яких керується окремим планом розвитку і визначенням напрямів роботи [7]. На нашу думку, у контексті соціально-педагогічної роботи такими експертами є соціальні педагоги, психологи, педагоги, юристи, медики, економісти тощо, внутрішні взаємозв'язки між якими порівнюються із взаємовідносинами між клієнтами: пліч-о-пліч, однак окремо. У свою чергу Я. Юрків зазначає, що окрім того, що в мультидисциплінарній команді незалежні експерти працюють над окремими планами роботи та окремими завданнями, то у них ще й окремі обов'язки та функції [9, с. 218]. Тому особливостями мультидисциплінарного ведення випадку є пріоритет інтересів і потреб клієнта над інтересами фахівця; активне мотивування клієнта на зміну поведінки та «формування запиту» на отримання допомоги; комплексний підхід до випадку; координація роботи представників різних галузей. На регулярних зустрічах незалежні експерти проводять оцінювання виконаної роботи, визначають пакет послуг, які рекомендують конкретному клієнту.

Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників передбачає формування у них знань, умінь і навичок роботи в мультидисциплінарній команді. Під змістом професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до мультидисциплінарної взаємодії ми розуміємо систему знань, умінь і навичок, досвіду діяльності, який потрібно сформулювати у студентів – майбутніх соціальних працівників для їх успішної командної роботи з фахівцями різних сфер у вирішення проблем клієнтів груп ризику та їхнього оточення.

Аналіз навчального плану та робочих програм спеціальності 231 «Соціальна робота» засвідчив, що такими навчальними дисциплінами як «Менеджмент соціальної роботи», «Система організації соціальних служб», «Соціальний супровід сім'ї», передбачено

ознайомлення студентів з сутністю та моделями (мультидисциплінарна, міждисциплінарна, трансдисциплінарна) соціально-педагогічної інтегративної допомоги клієнтам [3; 6].

Поглиблено роботу команди експертів з різними категоріями груп ризику представлено змістом навчальної дисципліни «Соціально-педагогічна робота з групами ризику». Головними завданнями вивчення курсу є формування у майбутніх соціальних працівників знань, умінь та навичок роботи в мультидисциплінарній команді; налагодження стабільних ділових контактів з фахівцями установ соціальної сфери, з представниками державних і недержавних структур (працівниками органів соціального захисту, медичними працівниками, соціальними педагогами, юристами тощо). Змістом дисципліни передбачено формування в студентів знань про сутність та організацію роботи в мультидисциплінарній команді (планування діяльності групи; інтерв'ювання професіоналів і призначення їх на посади; введення співробітників в курс справи; розподіл обов'язків; аналіз виконаної роботи; надання звітів про діяльність групи, забезпечення професійного зростання членів команди з метою підвищення якості діяльності групи; забезпечення оптимального режиму роботи групи); принципів роботи (принцип членства; інтеграції; колективної відповідальності) та ознак мультидисциплінарної команди (співпраця, колективна робота команди фахівців різних галузей; взаємодія, комунікація; колегіальне вироблення спільних підходів, рівноправне врахування думок всіх фахівців; інтерактивний процес, що припускає участь клієнта, суворі орієнтація на індивідуальні потреби клієнта); загальних типів стратегій роботи з клієнтами тощо. Програмою передбачено різні форми залучення студентів до роботи в команді: тренінги з участю спеціалістів різних галузей діяльності, лекції за участю представників різних типів професій, відеолекторії, конференції і ін. [6].

Завдання для самостійної роботи включають ведення студентами випадку кожної з категорій груп ризику та визначення форм й методів соціально-педагогічного супроводу такої групи ризику мультидисциплінарною командою [6]. У ході роботи з різними групами ризику кожна команда обирає для себе свій тип взаємодії, який можна охарактеризувати за трьома рівнями [5, С. 165.](табл.1).

Таблиця 1

Рівні та типи командної мультидисциплінарної взаємодії

<i>Рівень</i>	<i>Тип взаємодії</i>	<i>Характеристика рівнів</i>
Високий	Інтегрованість	Усі члени команди працюють над спільними завданням таким чином, що ефективність кожного члена залежить від ефективності його колег (робота команди з сім'єю, яка переживає кризу внаслідок народження дитини з розумовими вадами, або робота команди за програмами раннього втручання). Таку команду можна називати інтегрованою.
Середній	Співробітництво	Кожен член команди має власне навантаження, хоча частина цього навантаження може бути розділена між колегами. Члени команди багато співпрацюють, але невеличкими групами, а не як ціла команда, наприклад, команда, яка здійснює тимчасовий догляд, або педагогів, які проводять реабілітаційні заняття.
Низький	Незалежність	Члени команди працюють індивідуально, не співпрацюючи або дуже мало співпрацюючи один з одним. Вони складають команду тільки через те, що мають одного керівника, відвідують групову супервізію або працюють у тому ж приміщенні. Прикладом такої незалежної команди можуть бути волонтери, які здійснюють догляд за розумово відсталими людьми вдома, волонтери/працівники різних консультаційних служб в одній організації (правове консультування, психологічне консультування, консультування сімейного психолога, консультування соціального працівника).

Студенти, як кейс-менеджери командної роботи, можуть дотримуватися однакової стратегії при роботі з усіма клієнтами або розробляти стратегію взаємодії відповідно до кожного випадку. За таких обставин у майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери формуються уміння робити глибшу оцінку потреб і можливостей клієнтів групи ризику.

У процесі вивчення курсу студентам наголошується, що співпраця фахівців у мультидисциплінарній команді складніша, ніж це може здатися на перший погляд. На її роботу можуть впливати різні негативні чинники, це і недостатнє розуміння ролі інших професій; поганий зв'язок внаслідок відмінності професійних мов, використання різних понять для опису однакових речей; недостатня підтримка керівництвом спільної роботи і співробітництва; недостатня відкритість та відсутність бажання пояснювати свої професійні огляди; невміння слухати інших і віддавати перевагу потребам клієнта перед професійною самовпевненістю; небажання приділити час ознайомленню з поглядами інших, щоб зрозуміти розходження [4, С. 42]. Якщо соціальний працівник, як менеджер цієї команди, знатиме ці чинники, можна уникнути багатьох непорозумінь. Можливості команди будуть розвиватися в міру того, як її члени будуть навчатися один в одного.

У процесі вивчення дисципліни у соціальних педагогів/працівників формуються уміння своєчасно виявляти, всебічно вивчати соціальні проблеми у місті (районі, регіоні), надавати якісні послуги, тобто вийти на вищий рівень соціального обслуговування, що ґрунтується на системному підході, інтеграції зусиль суб'єктів соціальної роботи; знайомлять з формами співпраці, такими як: моніторинг стану соціальних проблем в розрізі території, сприяння взаємодії та налагодженню соціального діалогу між суб'єктами соціальної роботи, проведення запобіжних процедур, узгоджувальних зустрічей, взаємних консультацій з метою усунення причин ускладнення проблемних ситуацій, надання рекомендацій клієнтам, підготовка комплексу спільних заходів з метою вирішення соціальних проблем, підготовка спільних пропозицій щодо поліпшення ситуацій у соціальній сфері та ін. [8].

Зміст професійної підготовки передбачає виховання у майбутніх соціальних працівників особистісних та професійних якостей, які є важливими для успішної роботи в міждисциплінарній команді: вміння слухати і встановлювати контакт, відкритість, щирість, емпатійність, вміння чітко і дохідливо викладати свої думки, готовність здійснювати зворотний зв'язок за результатами своєї діяльності, стресостійкість, здатність йти на особистий і професійний ризик, готовність ділитися досвідом і знаннями.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, командна робота фахівців різних галузей у соціально-педагогічній роботі має спільну мету для всіх її членів, однак зберігає особисту та індивідуальну відповідальність за кожним фахівцем і розділяє обсяг діяльності так, щоб найкращим чином використати можливості кожного учасника. Тому у процесі професійної підготовки у майбутніх соціальних працівників формуються уміння працювати в команді, чітко виокремлювати свої обов'язки з-поміж обов'язків інших фахівців, організовувати командну роботу у ролі менеджера та взаємодію з фахівцями різних соціальних служб та організацій.

Проведене дослідження не претендує на вичерпний розгляд усіх аспектів проблеми, а відкриває перспективи подальшого вивчення форм та методів підготовки фахівців до соціально-педагогічної роботи в мультидисциплінарній команді.

Джерела та література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Гусак Н. Кейс-менеджмент внутрішньо-переміщених осіб/ Н. Гусак //Методичні рекомендації. – К., 2015. – 62 с.
3. Навчальний план підготовки бакалавра за напрямом «Соціальна робота»// Режим доступу: http://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/sp_bakdf_2016.pdf
4. Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під ред. В. Полтавця. – К.: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. – С. 42-43.
5. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, яких та стаціонарних установах / Браун А.; пер. з англ. Т.Семигіної. – К.: «Пульсари»,2003. – С. 165
6. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Педагогічний факультет : офіційний сайт навчального закладу Навчальні програми // [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/pedagogichniy-fakultet?query=Соціальна-робота/-Соціальна-педагогіка->

7. Тюття Л. Т. Соціальна робота (теорія і практика) : навч. пос. для студ. вищ. навч. закладів / Л. Т. Тюття, І. Б. Іванова. – К. : ВМУРОЛ «Україна», 2010. – 408 с.
8. Фаховий контекст роботи соціального працівника [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://www.npu.edu.ua/Soczialni_poslygu.
9. Юрків Я. І. Мультидисциплінарна команда як форма соціально-педагогічної роботи з розумово відсталими дітьми та їхніми сім'ями / Я. І. Юрків // *Наук. вісник ужгородського нац. ун-ту.* – Ужгород : ужгородський нац. у-нт, 2013. – вип. 21. – С. 218.

References

1. Velikij tlumachnij slovník suchasnoï ukráins'koï movi (z dod. i dopov.) / Uklad. i golov. red. V.T. Busel. – K. Irpin' : VTF «Perun», 2005. – 1728 s.
2. Gusak N. Kejs-menedzhment vnutrishn'o-peremishhenih osib/ N. Gusak //Metodichni rekomendacii. – K., 2015. — 62 s.
3. Navchal'nij plan pidgotovki bakalavra za naprjamom «Social'na robota»// Rezhim dostupu: http://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/sp_bakdf_2016.pdf
4. Social'na robota v Ukraïni: pershi kroki / Pid red. V. Poltavčja. – K.: Vidavnichij dim «KM Academia», 2000. — С. 42-43.
5. Supervizor u social'nij roboti: Supervizija dogljadu v gromadi, jakih ta stacionarnih ustanovah / Braun A.; per. z angl. T.Semiginoi. – K.: «Pul'sari», 2003.–S.165
6. Shidnoevropejs'kij nacional'nij universitet imeni Lesi Ukraïнки. Pedagogichnij fakul'tet : oficijnij sajt navchal'nogo zakladu Navchal'ni programi // [Elektronnij resurs] / Rezhim dostupu : <http://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/pedagogichnij-fakul'tet?query=Social'na-robota/-Social'na-pedagogika/>
7. Tjutja L. T. Social'na robota (teorija i praktika) : navch. pos. dlja stud. vishh. navch. zakladiv / L. T. Tjutja, I. B. Ivanova. – K. : VMUROL «Україна», 2010. – 408s.
8. Fahovij kontekst roboti social'nogo pracivnika [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu :http://www.npu.edu.ua/Soczialni_poslygu.
9. Jurkiv Ja. I. Mul'tidisciplinarna komanda jak forma social'no-pedagogichnoï roboti z rozumovo vidstalimi dit'mi ta ihnimi sim'jami / Ja. I. Jurkiv // *Nauk. visnik uzhgorod'skogo nac. un-tu.* – Uzhgorod : uzhgorod'skij nac. u-nt, 2013. – vip. 21. – S. 218.

Оксана Бартків. ПРОФЕСИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ РАБОТНИКОВ К МУЛЬТИДИСЦИПЛИНАРНОМУ ВЗАИМОДЕЙСТВИЮ. В статье проанализировано содержание профессиональной подготовки будущих социальных работников к мультидисциплинарному взаимодействию. Отмечено, что одной из технологий современной социально-педагогической работы является мультидисциплинарное ведение случая, которое осуществляет команда специалистов разных отраслей с целью оказания помощи клиенту и его окружению в решении проблем. Определены признаки мультидисциплинарной команды: сотрудничество, коллективная работа команды специалистов различных отраслей; коллегиальное решение общих подходов, равноправный учет мнений всех специалистов; интерактивный процесс, который предполагает участие клиента, строгая ориентация на индивидуальные потребности клиента. Отмечено, что командная работа специалистов разных отраслей в социально-педагогической работе имеет общую цель для всех ее членов, однако сохраняет личную и индивидуальную ответственность за каждым специалистом и разделяет объем деятельности так, чтобы наилучшим образом использовать возможности каждого участника. Профессиональная подготовка будущих социальных работников предполагает формирование у них знаний, умений и навыков мультидисциплинарной командной работы. Содержанием учебных дисциплин «Теория и технологии социальной работы», «Менеджмент социальной работы», «Система организации социальных служб», «Социальное сопровождение семьи», «Социально-педагогическая работа с группами риска», предусмотрено формирование у будущих социальных работников умения работать в мультидисциплинарной команде и организовывать ее работу; налаживать стабильные деловые контакты со специалистами учреждений социальной сферы, с представителями государственных и негосударственных структур. Охарактеризованы профессиональные качества, которые должны быть сформированы у будущих социальных работников для успешной работы в мультидисциплинарной команде.

Ключевые слова: подготовка социальных работников, мультидисциплинарная команда, мультидисциплинарное ведение случая, содержание подготовки социальных работников к мультидисциплинарному взаимодействию.

Oxana Bartkiv. PROFESSIONAL PREPARING FUTURE SOCIAL WORKERS TO MULTIDISCIPLINARY INTERACTION. The article analyzes the content of training of future social workers to multidisciplinary interaction. Noted that one of the modern technologies of socio-pedagogical work is multidisciplinary case management, which provides a team of experts from different sectors in order to assist the client and its environment in the solution of problems. Defined the characteristics of a multidisciplinary team: teamwork, the collective work of the team of specialists of different industries; collegiate the development of common approaches, equal consideration of opinions of all experts; interactive process that involves the participation of the client, strict

orientation on individual needs of the client. It is noted, that teamwork of specialists in different industries in socio-pedagogical work is a common goal for all its members, however, store personal and individual responsibility of every specialist and shares the volume of activities so that the best use of the capabilities of each participant.

Professional training of future social workers involves the formation of knowledge, abilities and skills in multidisciplinary teamwork. The content of training courses "Management of social work", "The system of organization of social services", "Social support of the family", "Socio-pedagogical work with groups risk", forming of future social workers the ability to work in multidisciplinary team and organize its work; to establish stable business contacts with the specialists of social institutions, with representatives of state and non-state actors. Described by a professional quality that should be formed in the future social workers to work in multidisciplinary team.

Keywords: *the training of social workers, team, multidisciplinary team, multidisciplinary case management, the content of training of future social workers to multidisciplinary interaction.*

Стаття надійшла до редколегії 24.05.2017 р.

УДК:378.147:371.134:009

Ксенія Єгорова

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка (Глухів)

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ

У статті теоретично обґрунтовано та розроблено модель формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем. Модель представляє собою розгорнуту програму, яка включає в себе шляхи досягнення поставленої мети і має певну структурну організацію. Основними структурними елементами розробленої моделі є: мета, принципи, зміст, завдання, компоненти, етапи підготовки, критерії і рівні готовності, результат. Забезпечують дієвість моделі організаційно-педагогічні умови. Усі структурні компоненти моделі спрямовано на формування належного (достатнього та творчого) рівня готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем. Метою моделі формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем є формування професійної готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем. Для досягнення мети ставилися основні завдання: забезпечення спеціалізованої професійної обізнаності студентів; формування професійних умінь, що забезпечують успішну соціальну діяльність щодо здійснення соціально-реабілітаційної роботи; організація науково-дослідної діяльності студентів у межах окресленого напрямку.

Впровадження розробленої моделі, дозволяє майбутнім соціальним працівникам оволодіти необхідними вміннями й навичками щодо здійснення соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем, навчитися використовувати інноваційні технології, конструктивно мислити, самостійно опрацьовувати та аналізувати соціальні ситуації з підвищення показників життєдіяльності дітей з діагнозом дитячого церебрального паралічу та їх сімей.

Ключові слова: *готовність, професійна діяльність, формування готовності, соціальна реабілітація, соціальний працівник, модель.*

Постановка проблеми. Події сьогодення українського суспільства утворюють нові передумови і можливості для підвищення ролі професійної діяльності соціальних працівників у вирішенні багатьох складних соціальних обставин, в яких опиняються діти з порушенням опорно-рухового апарату та їх родини. Реалізація соціальних потреб відповідної вразливої групи населення може забезпечуватися лише за умов здійснення цілого ряду заходів із фізичної, медичної, професійної, соціальної та психолого-педагогічної реабілітації. Соціальна допомога та соціальна реабілітація дітей з порушенням функцій організму, відіграє вагомий роль у становленні, відновленні їхнього соціального статусу в суспільстві. Таким чином, потрібно формувати й удосконалювати зміст професійної підготовки фахівців соціальної сфери, кінцевою метою якої повинна стати готовність фахівця до професійної діяльності певного спрямування. У зв'язку з цим назріло питання щодо створення моделі формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем.